

Թիգրայ պատու մասնաւութեար քառասութեա-
ւութեա մէջ պատ կածառ ու զիրու-
գովանի անդրաւութեա և բար անդրա-
ւութեա պատ կածառ ու զիրու-

Կազմիր ամեն ուրբար օրեւ հրատարակի.
Տարեկան զինս է Փարիզի համար. 15 ժ.՝
Տարեկատանի, Աւստրիա, Անգլիայ. 18 ։
Տուսատանի եւ Պարսկատանի. 25 ։
Ամերիկայի եւ Հնդկատանի . . . 28 ։

Φ Υ Γ Η Ζ

ԼՐԱԳԻՐ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

Սուրաբրուկիները տարեցված սկզբնէ :
Նաև ակ է գրաքինք պէտք է ուղղին
այս օրինակ հասցէի . A. Mourad,
rue Saint-Sulpice, 38, à Paris.
Զինարեալ նամակները պիտի մերժվին :

Ա.Ա.ԱՐԵՎ. ՏՍ.ԲԻ. — թ. 20

1860

25 ՄԱՅԻՍ

ԳԻՆ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆՑ.

ԳԱՐԵ 24 ՄԱՅԻ

የኢትዮጵያ

Կառիպալտի իւր բանակովը Սիկիլիա
մտնելին իվեր Նախօլիի Տերութեան վի-
ճակը անելի ծանրացաւ, ապստամբեան
տելի բազալերութիւն սացան և ար-
քունիքը սարսափեցուցին. մինչև անգամ
օրագիր լուր տային քէ Նախօլիի բազա-
լորը ծանրազին նրւթերն ու զանձերը
հաւաքելով փախչիլ որոշեր է : Առջի բե-
րան յատնի չէր Կառիպալտի մոր լինելը,
բայց վերջն իմացուեցաւ որ Սիկիլիոյ
Ալգոմօ հաղան էր. եւ այսօր իր սոյզ
ծանուցանեն, քէ Փալերմ մասն ու Տէղլոյն
տիրած է: Երեն զօրքը առաջին անգամ
Մարսալա Էլած ատենը, Նախօլիի տորմի-
լու տեսնելով որ անզդիկական նաւուն բած
առաջարկութեան պատճառաւը չկրցաւ
արգիլել անոնց ցամաք ենելը, ուսի

սկսան բաղսիր գնդակոծել. սակայն Կառուիպաշտիքօրաց լերացքն արգիլելոյ ամեկարող եղեւ : Որոնք դեպ ի Փալէրմ ուղղեցան և համբուն վրայ Պալարամբրի բաղսիրն մօս նոյն տերութեան օրաց մեկ գունդի ալ իրենց վերայ յարձակած ժամանակը՝ պաստիկ կորուսով փախչիլ ստիպեցին : Կառիպալտիքիրեններուն ի մրասին միւր յաղրող զենուած է : Արդեն չորս ուրիշ հաւեր ալ եկեր կղզւոյն զանազան կրղմերը՝ 4200ի չափ իրեն նոր օգնական կամպանք օրք համեր են : Գրեք բայրութիւնին մէջ ապօտամբութիւննը եւս բառաւելի բորբակած լայն ամեն կողմի շարժումը Կառապատճեան առաջաւ

ւոր է : Երեք հազար ապատամբ մէկին եկեր
միացեր են իրեն գունդեռուն : Եւ երկ առ-
նուած լրերն սոյզ են, Կառ խպալքի արդին
խանի մը պատերազմ ալ լրեր է Տերութեան
զօրաց հետո միշտ յափեր է, եւ 7րդ գունդն
ալ իրեն անձնառու ելեր է :

Նախօլիքի տերութիւնն իրաց այս վիճակին ծանրութեանը համոզուելով՝ դաշտան մը ընելոյ համար. Լանձա գօսայէց Սիկիլիա խրկեր է, որ ապատամբերուն ընդհանուր ազատութիւն ընուինէ, եւ ծանուցանի որ Սիկիլիոյ զատ իշխանութիւնն մը պիտի տրուի ու տերութեան կողմէն փոխարեայի մը պիտի յանձնուի կառավարութիւնը :

Գալիս Տեղութիւնը Խրաման ըրաւ որ
չորս պատերազմական նաև էր դեպ ի Նա-
խօսի Եքրան :

Աւստրիա որուեր է ասեն Նախօլիի բազաւորին օգնել : Պատերազմական նաև էր մեծ վիճակը պատրաստութեան զբաղած են . Լայպախի մէջ աւստրիական բանակ մը պատրաստուեր է Ալպեր արշիդեքսոյն հրամանաւարութեանը տակ : Թրիեւրին առնուած լուր մըն ալ ծանուցանէ , թէ Փոլա նաւահանգիստ գտնուող բոլոր աւստրիական պատերազմի նաւերուն հրաման եներ է դեպ ի Սիեկիյան մէկնի :

Հանարակաց խորհրդարանին մեջ լոր
ձօն՝ Մբակը յայտարարութիւն լրաւ, քե
կառավարութիւնը չպիտի խափանէ Կա-
ռափաղակի համար բացուած սորուագու-
թիւնը, բայց հաստաեց որ Պապին հա-
մար եղած զինուորագուրթիւնը օրինաց
է :

Գաղլիոյ մեջ ալ երեւի քէ նոյնապէս բոյ
տրուած է ի և նազաս Կառլավալտի սոն-
գագրուրին բացուիլը, բայց միայն (Ե-
թէ օրագիրք թերք հասկցած չեն) իրենց
շուած պատուեցը հիւանդակումը արդի-
խալ է: Այս միասնական միտունի կ մուտք
Կառլավալտի բացմարիւ յայւարարու-
թի սիմել առանձնահատութիւններուն է:

Ժողովրդոց. զորօինակ Հռովմայեցւոց,
Նախօլիի բանակին, Նախօլիի բնակչաց
եւայն եւայն : Մեեք այս անգամ զոհէ-
Սիկիլիացւոց ուղղած մէջ քերեք .

» Ufukhulgibp!

« Զեկի հսումք մի բազ բերի ոլոնք Սիկիլիոյ դիւ-
ցագնական աղաղակիին դիմեցին : Մեր, Լօմպարտիոյ
պատերազմն ողջ մնացած՝ անս ձեր ըովու եմք !
Մեր խնդրած հայրենեա ասասութիւնն է : Մին-

բար-
բանիմը ամենքը ալ, եւ աշխատաթիւննս զիրքին
ու կարծատեւ պիտի լինի: Ի զե՞ս: Ու որ զէնքի
չփութար՝ վատ մը կամ հայրենեաց մասնից մին է:
» Ձիմոց պահառառթիւնը զատճանանիր մը չէ.
Ու և հրացան պիտի ունենասք, բայց այս ժաման,
ամեն տեսակ զէնք լաւ է բազի մը ձեռքին մէջ:
Տեսունները պիտի պաշտպանեն տղայքը, կանայքը
եւ ձեռուննենու:

» Ի զի՞ն, ամենքը ալ! Սիկլիան սփառի ցուցանէ
անպատճեն՝ ալ աշխարհի՝ թէ բնապէս երգիր՝ ըլլ
կրնայ զերծանիլ հարստանարդողներու ձեռքին՝ միա-
սեաւ ժողովուոի մը հաստառուկ և նախօն :

» [View Details](#)

— Հռովմի կառակարուրիւնը Լատօ-
րիսիեր զօրապետին ՏԵՈՐԵՆՈՒՐԵԿԱՄՔ մէծ
փուրով զինուորական պատրաստորիւն-
ենք թելոյ զբաղած է. զանազան կոլլեցի-
քից շատ կամաւոր զօրքեր իրեն բանակին
մէջ ծառայելոյ դիմեն. հազարի չափ իր-
լաբանայի զօրք անցեալները Անգօն հա-
սան. Էւ իր գերմանական օրագիրներուն
հաւատամբ, Մօտենայի անկեալ դրւիսին
4000ի չափ զօրքը եւս պատպական
բանակին ծառայուրեան այսի մէնեն,
ու Փարմայի անիեալ դժունին 8 հաւ
քնդանօր առավել է : Այսպէս « Խաղա-
ղուրեան Ասունծոյն վոխանորդը՝ իւր
էկուորեան անկախուրեանը անձնանուր
ուշխաններու մշագասիրուրիւնեն և. հա-
սակրուրենեն ուրիշ շատ համաօրինակ
ոնճայումներ ալ սպասէ : Այս եկած քն-
դանօրները, կամաւոր զօրքերը եւ Լատօ-
րիսիերի ներկայուրիւնը Պայմին այնպիս
ոնճնապատանուրիւն մը պատճառած
էն, որ ալ որուեր է, ասեն, խնդրել Պա-
յմին կառավարուրիւնն իր զօրքը յես կո-
ւուի ու ինու ամի համա օրագիրնեն

հրաման զացեր եր Հոռվիմեն մեկնելով
Գաղլիս դառնալոյ, սակայն նոր հրաման
մը այս գործն առ այժմ ոււացնել պա-
տուիրեց : Սա եւս իբր ստոյզ ծանուցանեն
թէ Հոռվիմի Տերութիւնը Աւատրիոյ եւ Նա-
փօլիի Տերութեանց ու Իտալիոյ ինկած
դուխերուն հետ պաշտպանողական , եւ
յարձակողական դաշնակցութիւն մը ը-
րեր է :

Սաւրենիոյ կառավարութիւնն ալ իւր
կողմէն ամեն դիպուածներու դէմ դնելոյ
համար պէտք եղած պատրաստութիւններն
ընելի չեն դադրած : Այս ժերութեան նոր
Երկիրներուն մէջ զինուորական մէծ շար-
ծում մի կայ : Ամսայ 12 և 13 լրտանըն
զիւելոր Ֆլորանսի զօրքը՝ նախաճնքաց իրի-
կունք հեռագրով առնուած հրաման մը
յէտոյ՝ փուրով բաղադրէն մէկնեցան դէպ ի-
պատրական սահմանագլուխը, բաղադրի
հսկողութիւնը ազգային պահապան զօ-
րաց յանձնելով :

— Սալօայի չեղոք Երկիրներուն վրայ
Զուիցցերինյ յարուցած խնդիրը, որ աս-
կեց Երկու օսբար յառաջ Նւրոպիոյ քզ-
բաղմանց զիսաւոր Ենթք եղած էր, այժմ
գրեք բոլորովին լինալ մնացած է Եւ հա-
զիս քի երքեք Երքեք օրազիրք քերեւ յիշա-
տակուրիւնեւք քին այս խնդրոյն վրայ ,
որոնցուն ոռոչիչ սահման մը չկրնար բա-
ղութիւն: Բայց ֆիշ Ժամանակի մէջ պիտի ժեկ-
տենի խնդրոյն ինչ կերպարանի առենքը:

— Սրեւէլեան խնդիրը Եւրոպիոյ զբաղ-
մանց առաջին Եփուրեկն մէկն եղեւ այս
միջոցիս : Կուսանդնուայօլիսէն ամսոյն
9 քուով տրուած լուրը թէ 60,000 հոգիէ
բաղկացեալ ուուս բանակ մը Պէսարապիա
հաւաքած է, եւ Օսմանիան կառավարու-
թիւնը մէծ փուրով զբաղուած է զինուորա-
կան կարգադրութիւններ ընելոյ, եւ թէ
նոն իրաց վիճակը ծանրացած եւելի .
դարձեալ անզդիխական օրադրի մը հրաս-
րակած լուրը՝ թէ Կորչաֆօթ իշխանը բոլոր
Տէրեւանց դեսպանները խորհուրդի մար-
տիրէ է Տանկաստանի լինրացքը ըննելոյ .
ասոնք բոլորը զանազան տարածայնու-
թեանց եւ խորհրդանուրեանց Եփու Եղեն :
Այս լիւրն աւելի Անգլիոյ մէջ Շփորութիւն
պատճառեցին. բայց Մ. Թուլվինը ասյա-
հովցուց լուս Գովկէլը, թէ Տանկաստանի
գործը կարգադրէլ հարկ եղած ժամանակը
բոլոր Տէրութիւնները խորհուրդի պիտի կո-
չուին : Ինչպէս Պեռլինէն եկած փուրա-
գիրն ալ հաստաէր Մ. Թուլվինին այս
ըսածք : « Ասուզուած է, ասէր նոյն փու-
րագիրը, որ Եռուսիա առաջարկեց հինգ

մեծ տերութեանց ժողով մը կազմել, բըն-
ելոյ համար այն խնդիրը, քէ Տաճկա-
սան 1856ին դաւագրու քամբը Արէւ-
լեան քրիստոնէից համար քած խոսմունի-
ները կատարեց :

Հասարակաց խորհրդարանին մեջ Մ.
Լօֆ հայցուց, թէ կառավարութիւնը տեղիկուցն, որ Ռուսիա մեծ բանակ մը զետեղեց Փրուրի Եզրքը, եւ Օսմանեան տերութիւնն ալ Վիժինի մեջ զօրք հաւաքելոյ վրայ է. եւ թէ կառավարութիւնը նոյնպէս տեղիկութիւն սացանձ է, ինչպէս անզրիական լրացքը մը հրատարակեց, թէ Կոչչամօֆ իշխանը՝ բաց ի Տաճկաց դեսպանէն՝ միւս բոլոր տերութեանց դեսպանները խորհուրդի հրաւիրեր եւ ծանուցեր ու Տաճկաստանի քիստոնիկց վիճակը օրք օր անհանդուրմելի լինելոյ վրայ է, եւ Ռուսիայուսայ միւս տերութեանց գործակցութիւնը սահման՝ այս խնդրոյն վրայ Տաճկաստանի ազգու յայտարարութիւն մը բնելոյ համար :

լոր Ճօն Մթսէլ պատախանեց ; որ
կառավարութիւնը Տեղեկութիւն չունի ,
թէ ուսւ բանակ մը Փրուրի Եզերք եւ
տանկական գօրուրիւն մը Վիշին ամփո-
փուած էն : Իսկ Երկրորդ խնդրոյն զալով՝
կառավարութիւնը փուրագիր մի ընդու-
նեց Ս. Փերքսպուրկի անգղիական դես-
պանին , որուն բովանդակութիւնը աս է
նմանութիւն ունի Մ. Լօֆին յիշած հեռա-
գրալրոյն : Կառավարութիւնն ստացաւ
նոյնպէս փուրագիր մի լոր Գօլլէյին , որ
հաստատէ թէ Մ. Թուվինէլ իրեն ծանուցե-
է , որ Երեայդպէս բանմը ընել պէտք լինի ,
ինչ կարձէ թէ Մոռսխա մինակ չպիտի ընէ ,
եւ ոչ իսկ Գաղիոյ հետ , այլ բոլոր մէջ
Տերութեանց միաբանութեամբ :

Թուսիոյ կայսեր եղբայր Նիֆոլա Աթէ
դրւիսին Փարիզ գալը եւ Գալիոյ կայսեր
հետ քրած Տեսուրին Եվրոպանականութառ
այս դեպքերուն վերաբերութիւն ուներ,
ասեն :

Գերմանական լրագիր մը ասէր քէ,
Անդղիոյ, Գրուսիոյ եւ Աւստրիոյ տերու-
թեանց մէջ միաբանութիւն մը հաստա-
տուեր է Տաճկաստանի ամբողջութիւնը
հաստատ պահելոյ նպատակաւ : Սակայն
Վիեննային ամսոյս 20 բունլ տրուած
հեռագրապուր մը այդ կերպ միաբանու-
թեան խօսք սուս հանելով՝ ընդ հակա-
ռակի հաստատէր, քէ հինգ մէծ տերութիւն-
ներն ի միասին խորհին եւ երեսի քէ
միակամ պիտի զենուին Կոստանդնուպոլ-
սոյ մէջ բնելիիք բնբացնուն լրայ :

Ահաւասիկ գերմանական ուրիշ լրագրի
մք (Կազկը ըլ Գոլոնյը) այս նիւրին վրայ
բասմենք ալ : « Արեւելեան խափիրը
տուտով վերջանալոյ ճամբու մեջ է : Փա-
րիզի ու Ս. Փերքապուրիկի դահլիճներուն
միմասցիւն ունեցած համաձայնուրեանը
տարակոյս չկայ, որոնց 1856 ի դաւա-
դրութիւնը բնենը խորհին : Դադիական
հաւեր Արեւելի պիտի երան : Երեւի քէ
Անգլիա լաւ հմտացած է եղած պատրաս-
տուրեանց, եւ ինքն ալ Արեւելեան Հնդ-
կաստանի մեջ մեծ պատրաստուրիւններ բ-
նելոյն ինչ է : »

Նոյնպէս գերմանական Պօկրողնաց լրագիրն ասէ. «Եթեկ մեզի կարեւոր լրեր հասան Արեւելքին, ոռով տարակյա չեն բարուր որ այն կողմբ մեծ գործողութիւն մը պատրաստուելոյ վրայ է : Հաստատեն քէ Նիքոլայէֆի ընդարձակ հաւահանգափին մեջ 500 հաւ հաւառուած են՝ մեծապէն մասը շոգեւարժ, եւ զօրք փոխադրելոյ պատրաստ . հիւսիսային կողմեն հազարաւոր Երկարէ թնդանօթներ Վոսփորկն անցեր են Ռուսի հաւահանգիստներ քրալոյ համար, ոռով այնպիսի կերպով վանդակած (կիւր պալլատաց) իրն, որ չհանցցուին: »

Կոստանդնուպօլիսին ամսոյս 9 քուրի
գրուած լեւը ծանուցանեն թէ, Թէսա-
լիոյ մէջ խոռվարին մը ելնելով՝ շուտ
խտփաներ է : Հելլենական կառավարու-
թիւնն ինչ բունել տուեր է խոռվարանե-
րուն զլուկը: Եպիրոսի մէջ ալ յուզմուն
կա եղեր :

Հալեպի տաճիկները խորհուրդ ըեւ են
խալափին քրիստոնեայները զարդել, որոց
սեւր յառաջման համակեր էին մաս-
նաւոր համարներով : Սակայն տեղւոյն
փառան բանը ժամանակին իմաստալով՝
գլխաւորները ուժով բռնել տուեր է: Բայց
ինչ միայն 900 զօրք ունենալոյն համար
եւ տաճկաց զայրացումք սաստիկ լինելովը
քրիստոնեից կեսնեն ապահով շնամա-
րութիւր :

— Վազգօր-Եմմանուկը բազաւորը Պօ-
լոնիա հասած ժամանակը, հետևեալ ազ-
դարարութիւնը պարունակող տվեալ փո-
քիկ բրիեր ցրուեր են խաղաքին մեջ :
«Պօլենիացիք, յիշեցէք որ զարօնիկ էք եւ
այսօր նզուեալ բազաւոր մը պիտի զա-
նաս : »

— Ս. Փերսապուրկին առնուած լիեռուն
նայելով, Աղեքանեցր կայսր նրաման
ըրե և գրաբնեութեան մասնածողովոյն,
սպազրութիւնը չնեղէլ էր այսուհետեւ ա-
զատութիւնը շատ չնեցէլ:

